

N:o 40.

Ank. till Riksd. Kansli den 21 Mars 1871, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition om upphörande af Statsverkets magasins-, spanmåls- och brödbakningsrörelse i landsorten.

(2:dra U. A.)

Sedan Riksdagen uti underdånig skrifvelse den 13 Maj 1869, bland annat, anhållit, det Kongl. Maj:t täcktes låta utreda, om och på hvad sätt den magasins- och spanmåls- samt brödbakningsrörelse, som hittills för Statsverkets räkning bedrifvits, skulle kunna upphöra, och aflöningen till de dervid anställda personer indragas eller å indragningsstat öfverflyttas, samt de dertill använda byggnader försäljas eller på annat sätt för Statens räkning disponeras, hade, — på sätt inhemtas utaf ofvanberörda den 23 sistlidne Februari till Riksdagen aflättna nådiga Proposition (N:o 22), hvilken blifvit till Stats-Utskottets behandling hänvisad, — Statskontoret, efter erhållen remiss å Riksdagens nyss nämnda skrifvelse, i fråga om den spanmål och det bröd, hvilket nu från kronans magasiner tillhandahålles värfvade regementen och korpsar samt skärgårds-artilleriets station i Stockholm, äfvensom fångvården, inhemtat yttranden från Arméförvaltningen, Förvaltningen af sjöärendena och Fångvårds-styrelsen, af hvilka myndigheter Arméförvaltningen, hvad angick hufvudstadens garnison, varit af den mening, att annat upphandlings-sätt, än det nu brukliga, icke borde tills vidare införas, hvaremot Förvaltningen af sjöärendena och Fångvårds-styrelsen, så vidt dem angick, funnit hinder icke möta för den ifrågakommande förändringens genomförande. Efter det uppgifter jemväl blifvit infordrade från vederbörande länsstyrelser rörande den i åtskilliga län utgående hästvakans-spanmålen, af hvilka uppgifter framginge, att leverering in natura af berörda spanmål endast i mycket ringa mån ifrågakomme, hade Statskontoret i

ämnet afgifvit underdånigt utlåtande och deruti på anförda skäl hemställt, att en indragning af samtliga kronomagasin och kronobagerier måtte i näder beslutas och gå i verkställighet med 1871 års utgång, samt att magasins- och bageribyggnaderna, hvilka äro ställda under Öfverintendents-embetets inseende, måtte, derest de icke för annat ändamål ansåges böra för kronans räkning bibehållas, genom bemälda embetes försorg, efter föregången laga värdering, å offentlig auktion försäljas, och skeende anbud Kongl. Maj:ts nådiga pröfning underställas. Härefter hade särskilde komiterade erhållit nådigt uppdrag, bland annat, att beräkna priset på det bröd, som från kronobageriet härstädes levererades till trupperna af garnisonen, och att med stöd af infordrade anbud uppgifva det pris, hvartill bröd af enahanda beskaflenhet med det från kronobageriet kunde af enskild bagare lemnas; och hade desse komiterade uti afgifna underdåniga yttranden uttryckt den åsigt, att Staten skulle tillskyndas en ökad utgift om brödbakningen på de villkor, som uti ingifvet anbud blifvit framställda, åt enskild bagare öfverlemnades, och att derföre frågan om härvarande kronobageris indragning syntes böra förfalla intilldess bagerirörelsen i Stockholm vunnit den utveckling, att Staten genom de enskildes konkurrens kunde betinga sig fördelaktigare villkor. Sedermera hade Kongl. Maj:t anbefallt Arméförvaltningen att inkomma med underdånigt yttrande i fråga om lämpligaste och billigaste sättet för anskaffande af bröd åt hufvudstadens garnison, och hade Arméförvaltningen i det med anledning häraf afgifna utlåtande underdånigst afstyrkt den ifrågasatta indragningen af härvarande kronobageri samt hemställt, att ej mindre den nu begagnade bageri-inrättningen, intilldess någon ändamålsenligare sådan kunde varda anordnad, än äfven slotts- och förrådsmagasinet härstädes måtte fortfarande för garnisonens förseende med bröd bibehållas.

Vid föredragning af detta ärende, — i sammanhang hvarmed jemväl anmäldes följande underdåniga framställningar tillika med Statskontorets deröfver afgifna utlåtanden, nemligen:

dels en af Militärbefälhafvaren på Gotland underdånigst gjord hemställan, att, enär Statens förrådshus i Wisby, i anseende till dess trånga utrymme, icke medgaf ett ändamålsenligare ordnande af den för Arméförvaltningens Intendents-departements räkning der jemväl upplagda dyrbara materiel, kronomagasinet i nämnda stad måtte, derest detsamma icke vidare blefve behöfligt för det dermed afsedda ändamål, få för framtiden öfvertagas af Arméförvaltningens Intendents-departement i och för förvarande af dess inom Gotland egande förrådspersedlar samt framgent komma att hänföras till de förrådshus, hvilkas vård och underhåll Intendents-departementet af Arméförvaltningen hade sig uppdraget;

dels en af stadsfullmäktige i Norrköping gjord underdånig ansökning om tillåtelse för nämnda stad att för verkställande af nådigst fastställd gatureglering få emot en summa af 30,000 R:dr inlösa kronans i kvadraten Kronomagasinet derstädes belägna tomter tillika med kronomagasinet derå belägna hus och byggnader;

dels ock en af stadsfullmäktige i Malmö underdånigst framställd anhållan att för tillämnad reglering af Adelgatan i nämnda stad få för en summa af 7,700 R:dr inköpa kronans i staden belägna magasinsbyggnad med tomt och dertill hörande två tunnland jord å stadens mark, — har Kongl. Majt i anseende till de af Arméförvaltningen och särskilda komiterade yttrade betänkligheter emot förslaget om det här i hufvudstaden förlagda kronobageris samt slotts- och förrådsmagasins indragning, funnit pröfningen af detta förslag och dermed sammanhängande frågor böra tillsvidare uppskjutas, hvaremot Kongl. Maj:t, beträffande kronans magasins- och bagerirörelse i landsorterna, i högstberörda nådiga Proposition föreslagit Riksdagen:

att nämnda rörelse måtte vid innevarande års slut upphöra, och de derför afsedda tjänstebefattningar vid samma tidpunkt indragas;

att i följd häraf Sjunde Hufvudtitelns anslag till Statskontoret med kronomagasiner samt vågstaten i Falun, hvilket nu utgör 107,105 R:dr i penningar och 113,4 kubikfot oindelad spanmål, måtte minskas dels med 7,975 R:dr och 18,9 kubikfot spanmål, utgörande beloppet af de under nämnda anslag inbegripna aflönningar för en del af berörda befattningar, nemligen för dem vid Norrköpings, Linköpings, Wadstena, Wisby, Torsebro, Malmö, Landskrona, Göteborgs, Carlstens och Lidköpings magasin, dels ock med ett äfven för magasinsstaten afsedt, men nu odisponeradt belopp af 1,130 R:dr, eller med tillhopa 9,105 R:dr i penningar och 18,9 kubikfot spanmål, till 98,000 R:dr i penningar och 94,5 kubikfot spanmål, eller, efter spanmålens förvandling i penningar å 2 R:dr 10 öre kubikfoten, till 98,198 R:dr 45 öre, äfvensom att, då härigenom Sjunde Hufvudtitelns slutsumma, som i den nådiga Propositionen om Statsverkets tillstånd och behof upptagits till 7,339,200, skulle komma att förändras till 7,330,055 R:dr 31 öre, samma hufvudtitels förslagsanslag till skrifnmaterialier och expenser m. m., nu 18,596 R:dr 94 öre, måtte minskas med 55 R:dr 31 öre till 18,541 R:dr 63 öre, så att hufvudtitelns slutsumma blefve jemnt 7,330,000 R:dr;

att de nuvarande innehafvarne af berörda till indragning föreslagna befattningar, som ärå erhållit sådana konstitutorial, att de icke kunde skiljas från dem tillförsäkrade löneförmåner, måtte å Allmänna Indragningsstaten uppföras till åtnjutande under sin återstående lifstid af följande belopp, nemligen: förvaltaren vid Göteborgs kronomagasin, Löjtnanten V. A. Hedelius 750 R:dr, föreståndaren vid Göteborgs kronobageri, Bagaren R. Greiffe 300 R:dr, förvaltaren vid Carlstens kronomagasin, Öfveruppsyningsmannen vid Tullverket C. Engstedt 750 R:dr, förvaltaren vid Landskrona kronomagasin, f. d. Kapitenen J. G. Rundqvist 750 R:dr, förvaltaren vid Malmö kronomagasin G. Rydberg 750 R:dr, förvaltaren vid Torsebro kronomagasin S. D. Möller 750 R:dr, föreståndaren vid Christianstads f. d. kronobageri, Bagaren A. Landegren 250 R:dr, förvaltaren vid Wadstena kronomagasin G. Wallerstedt 700 R:dr, och förvaltaren vid Wisby kronomagasin, Landträntmästaren M. F. Ihre 750 R:dr, med rättighet dessutom för Magasinsförvaltaren Wallerstedt att, efter frånträ-

dande af nu åt honom upplåtna boställslägenhet, erhålla vanlig hyresersättning 50 R:dr, och med skyldighet, för samtliga ofvan uppräknade personer att vara underkastade den jemkning i beloppen, som kunde blifva en följd deraf, att de, vid afgången från sina befattningar eller sedermera, komme för annan allmän tjenst i åtnjutande af löne- eller annan inkomst;

att deremot de för t. f. förvaltarne vid Upsala, Norrtelje, Nyköpings, Grips-
holms, Calmar, Westerviks, Borgholms, Jönköpings, Ekesjö, Wexiö eller Helge-
värma, Ystads, Halmstads, Warbergs, Mariestads, Örebro, Carlstads, Westerås,
Falu, Hernösands, Frösö, Umeå och Luleå reservmagasiner nu å Allmänna In-
dragningsstaten uppförda arfvodesbelopp, tillsammans 4,900 R:dr, måtte derifrån ute-
slutas; kommande således anslaget till nyssnämnda stat, hvilket, i den nådiga Pro-
positionen om Statsverkets tillstånd och behof upptaget till . . R:dr 913,642: 1.
skulle genom uppförande derå af aflöningarne för ofvanbemälde

med konstitutorial försedde tjenstemän blifva ökad

med R:dr 5,800:

men genom uteslutning af arfvodesbeloppen för t. f.

förvaltarne vid reservmagasinen minskadt

med » 4,900:

följaktligen på det hela att ökas med » 900: —
och blifva R:dr 914,542: 1.

I fråga om de för kronans magasins- och bagerirörelse i landsorten hittills
upplåtna byggnader, har Kongl. Maj:t, som i nåder bifallit, att magasinet i Wisby
må den 1 nästkommande Juli få för Gotlands försvarsverk öfvertagas af Arméför-
valtningen, i nåder föreslagit Riksdagen:

dels att magasinsbyggnaderna i Norrköping och Malmö måtte med tillhörande
tomter få af stadsfullmäktige i nämnda städer inlösas till de värden, som, icke un-
derstigande redan erbjudna 30,000 R:dr för det förra och 7,700 R:dr för det sednare,
Kongl. Maj:t, efter å egendomarne genom Öfverintendentens-embetet anställd upp-
skattning, kunde finna godt bestämma;

dels ock att, då af öfriga kronomagasiner en del voro inrymda i andra kro-
nans hus, eller dermed sammanbygda, eller belägna inom områden för Kongl.
slott, eller å boställsjord, eller, i följd af andra omständigheter, möjligen icke kunde
utan olägenhet för kronan afhändas, men dessa omständigheter ännu icke erhållit
den utredning, som erfordrades för att afgöra, hvilka af ifrågavarande byggnader
lämpligen kunde försäljas, och hvilka åter borde fortfarande för kronan bibehållas,
Riksdagen ville bemyndiga Kongl. Maj:t att, efter föregående värdering, få sälja
dem bland dessa byggnader, emot hvilkas afhändande från kronan hinder funnes
icke möta.

Under återopande af den i den nådiga Propositionen meddelade utredning
af ämnet får Stats-Utskottet, enär de af Kongl. Maj:t nu framställda särskilda för-
slag hufvudsakligen öfverensstämma med de utaf Riksdagen i ämnet uttalade åsig-
ter

ter samt i tillämpningen ej endast leda till besparing i statsutgifterna, utan äfven befordra enkelhet och reda i förvaltningen, samma nådiga förslag till Riksdagens bifall förorda. Härvid har Utskottet jemväl ansett sig böra besvara från Kamrarne erhållna återremisser å 8:de punkten af Utlåtandet N:o 16, angående regleringen af utgifterna under Riks-statens Sjunde Hufvudtitel samt å 19:de punkten af Utlåtandet N:o 19, angående regleringen af Nionde Hufvudtiteln utgifter. Ut i den förra punkten hade Utskottet i afseende å öfriga under Sjunde Hufvudtiteln uppförda ordinarie anslag, deruti förändring icke blifvit ifrågasatt, hemställt, att dessa anslag måtte uppföras till enahanda belopp, som vid sistlidna riksdag bestämdes, hvarjemte Utskottet anmält, att, derest Riksdagen bifölle hvad Utskottet sålunda och i föregående punkter föreslagit, Hufvudtiteln slutsumma komme att uppgå till 7,338,900 R:dr eller 760,000 R:dr mera än hvad nu gällande Riks-stat upptager. Den sednare punkten innefattade hemställan, att anslaget till Allmänna Indragningsstaten måtte tillsvidare uppföras till oförändradt belopp dock med den jemkning, som för jemnande af Riks-statens slutsummor kunde blifva erforderlig.

Enligt hvad Utskottet inhemtat, hafva dessa punkter blifvit återremitterade med anledning af den förändring i anslag under Sjunde och Nionde Hufvudtitlarne, som kunde blifva en följd af Kamrarnes beslut rörande Kongl. Maj:ts förevarande nådiga framställning. Derest denna framställning vinner Riksdagens bifall, kommer nemligen, på sätt ofvan är omförmäldt, anslaget till Statskontoret med kronomagasinerne samt vågstaten i Falun, hvilken anslagsrubrik lämpligen torde böra förändras till »Statskontoret», att minskas med 9,105 R:dr i penningar och 18 kubikfot 9 kannor spanmål med ett värde af 39 R:dr 69 öre eller tillhopa 9,144 R:dr 69 öre, hvarjemte för slutsummans jemnande förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. bör minskas med 55 R:dr 31 öre och således Hufvudtiteln slutsumma från det af Utskottet i förberörda Utlåtande föreslagna belopp, 7,338,900 R:dr, nedsättes till 7,329,700 R:dr. Hvad åter Nionde Hufvudtiteln beträffar, skulle anvisningarne under Allmänna Indragningsstaten komma att ökas med 900 R:dr. Då emellertid en så ringa utgift icke torde böra föranleda någon rubbning i ett förslagsanslag å så betydligt belopp, som det ifrågavarande, eller nära 900,000 R:dr, lär detta anslag kunna till oförändradt belopp bibehållas.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt hemställer Utskottet,

- a) att kronans magasins- och bagerirörörelse i landsorterna måtte vid innevarande års slut upphöra, och de derfor afsedda tjenstebefattningar vid samma tidpunkt indragas;
- b) att i följd häraf Sjunde Hufvudtiteln anslag till Statskontoret med kronomagasinerne samt vågstaten i Falun, hvilket anslag nu torde böra erhålla rubrik »Statskontoret», måtte, på sätt Kongl. Maj:t här ofvan föreslagit, minskas med tillhopa 9,144 R:dr 69 öre eller från 107,343 R:dr 14 öre till 98,198 R:dr 45 öre;

- c) att de nuvarande innehafvarne af berörda till indragning föreslagna befattningar, som derå erhållit sådana konstitutorial, att de icke kunna skiljas från dem tillförsäkrade löneförmåner, måtte under det i den nådiga Propositionen intagna förbehåll uppföras å Allmänna Indragningsstaten till åtnjutande under sin återstående lifstid af de för dem af Kongl. Maj:t föreslagna belopp, tillsammans utgörande 5,800 R:dr;
- d) att de för t. f. förvaltarne vid kronans reservmagasiner nu å Allmänna Indragningsstaten uppförda arfvodesbelopp, tillsammans 4,900 R:dr, måtte derifrån uteslutas;
- e) att magasinsbyggnaderna i Norrköping och Malmö måtte med tillhörande tomter få af stadsfullmäktige i nämnda städer inlösas till de värden, som, icke understigande redan erbjudna 30,000 R:dr för det förra och 7,700 R:dr för det sednare, Kongl. Maj:t, efter å egendomarne genom Öfverintendents-embetet anställd uppskattning, kan finna godt bestämma;
- f) att Riksdagen måtte bemyndiga Kongl. Maj:t att, efter föregången värdering, sälja dem bland öfriga kronomagasinsbyggnader, emot hvilkas afhändande från kronan hinder finnes icke möta;
- g) att Sjunde Hufvudtitelns förslagsanslag till skrifmaterialier och expenser m. m., nu utgörande 18,596 R:dr 94 öre, måtte, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, minskas med 55 R:dr 31 öre till 18,541 R:dr 63 öre, men att Hufvudtitelns öfriga ordinarie anslag, deruti förändring icke blifvit ifrågasatt, måtte uppföras till enahanda belopp, som vid sistlidna riksdag bestämdes, hvarigenom Hufvudtitelns slutsumma komme att uppgå till 7,329,700 R:dr; samt
- h) att anslaget till Allmänna Indragningsstaten måtte tillis vidare uppföras till oförändradt belopp, dock med den jemkning, som för jemnande af Riks-statens slutsummor kan blifva erforderlig.

Stockholm den 21 Mars 1871.

På Stats-Utskottets vägnar:

Arvid Fr:son Posse.